

Fólkaflokkurin farin at prika til tjóðveldið

Oddagrein

HEIMASTÝRISLÓG, sjálvstýrisslóg og fullveldi. Hetta eru lyklaorðini í føroyskum politikki í løtuni, og fara tey helst eisini at merkja orðaskiftið bæði á tingi og úti í samfelagnum í langa tíð framyvir.

TAÐ er rætt at brúka nógva orku og tíð til at viðgera hesi málini, tí tey snúgva seg um framtíðar stöðu okkara í ríkinum ella uttan fyri ríkið. Løgmaður heldur fyri í blaðnum í dag, at vit mugu ikki brúka ov nógva tíð og orku longu nú til at viðgera slíkt sum búskaparligu avleiðingarnar av fullveldi ol. Tí vit hava ikki grundarlagið fyri at tosa um hetta. Tað fáa vit ikki, fyrr enn útgreiningararbeiðið hjá teimum ymsu nevndunum, sum landsstýrið hevur sett, er liðugt. Helst er nógv rætt í hesum, men merkir tað so ikki eisini, at vit heilt áttu at bíðað við øllum tjakinum um stóru spurningarnar, heimastýrisslóg, sjálvstýrisslóg og fullveldi fyrr enn útgreiningararbeiðið er liðugt, tí okkum manglar so týðandi grundarlag at tosa um sum nettupp framtíðar búskap.

EFTIR okkara tykki er fíggarlógin eitt gott barometur fyri tí politikki, sum eitt stýri bæði setir út í kortið og ætlar at reka. Ikki minst tá tað eisini er fyrsta fíggarlógin hjá einum stýri. Vit hava so hoyrt fleiri siga, at henda fíggarlógin, er als ikki merkt av einum landsstýri, sum vil hava fullveldi. Hetta hava so samgongumenn eisini váttat, eitt nú landsstýrismaðurin í sjálvstýrismálum.

MEN síggjast gerðirnar ikki á fíggarlógini, so verður ikki spurt uppá orðini fá eitt nú fólkaflokkinum um, at nú skal almenni sektorurin skerjast - tað sigur fíggarlógarmálaráðharrin eisini - skatturin skal lækkast, lønirnar skulu lækka ella standa í stað osfr. Tað verður áhugavert at síggja, hvussu henda samgongan fer at tackla nógvar av hesum umræddu spurningum, tí vit vita, at eitt er at verða samdir um ein leist móti fullveldi, annað er at semjast um, hvussu hetta samfelagið skal rekast í framtíðini. Hol er ikki sett á hetta stríð við hesi fíggarlógini. Men vit fara at fáa tað sum frálíðir. Vit síggja longu, hvussu tingmenn í fólkaflokkinum eru farnir at prika sínar samstarvsfelagar í tjóðveldisflokkinum. Áhugavert verður at síggja, hvussu tjóðveldisflokkurin og fólkaflokkurin fara at sampakka sum frálíðir, tá vit vita, hvussu stóru munur er á idologium hjá flokkunum. Eingin ivi er um, at vit skjótt fara at fáa ein uppgerð millum hægri og vinstra í tjóðveldisflokkinum. Tað er bara ein spurningur um tíð til at fólkafloksmenn so smátt fara at seta bólkarnar í tjóðveldisflokkinum upp móti hvørjum øðrum. Hetta hevði ikki borið so væl til, um javnaðarflokkurin var við í Tinganesi. Vit vilja enda minna á, at tað var ein ólukkan fyri okkum øll, at lífti sjálvstýrisslokkurin slapp at gera av, hvar skuldi í samgongu. Vit at forða javnaðarflokkinum at koma í Tinganes ruddaði flokkurin eisini slóð fyri einum óhepnum útviklingi í Føroyum.

Sosialurin

Viðmerking:

Hví varð uppskotið skrætt?

Rættiliga drúgv orðaskifti var á tingi um setan av grundlógarnevnd. Í 4 tíma langa orðaskiftinum var onginn ivi um, at javnaðarflokkurin og sambandsflokkurin ikki mettu, at grundlógarnevnd skuldi setast. Hetta varð væl grundgivið av umboðum fyri báðar flokkarnar. Í einum ríki er bert ein grundlóg, og tí er gerð av aðrari grundlóg eitt beinleiðis stig ímóti at avtaka núverandi Ríkisfelagsskap. Tað er eisini aðalmál samgongunnar. Men hetta er eisini eitt slag í andlitid á okkum, ið ganga inn fyri samstarvið innan karmarnar av ríkisfelagsskapinum. Sambandsflokkurin gongur tí ikki inn fyri setan av grundlógarnevnd.

Vit meta tvørturímóti, at Føroyar hava betri møguleika at gerast meira suverénar innan ríkisfelagsskapin enn uttanfyri.

Vit søgdu beint eftir valið, at vit vilja fara so langt, sum skilgott er innan ríkisfelagsskapin. Og eisini hava vit meldað út, at vit ynskja at gera allar tær, um neyðugt umfatandi broytingar, ið skulu til. Men tað skal vera innan karmarnar av ríkis-

felagsskapinum.

Landsstýrismaðurin segði ósatt/manipuleraði ímóti endan av orðaskiftinum. H. Hoydal samanum og upplýsti fyri m.a. sjónvarpinum, at »allir flokkar vóru samdir um, at processin skuldi fara í gongd«.

Kundi eg sum sambandsmaður liva við slíkum ósannindum? At hesi tðindi skuldu koma út til allar ríkisfelagsskapssinnaðar føroyingar, at allari andstøðuni, sum ið fleiri tímar hevði ført fram skilagóð argument ímóti hesi ætlan at forkoma ríkisfelagsskapinum, vórðu lögð ósonn orði munnið á slíkan hátt? Slíkt er eftir míni hugsan manipulation.

Andstøðan varð enn einferð feiað av borðinum - umboðandi ein sera stóran part av Føroya fólki. Og tað er ikki fyrstu ferð. Kunnu vit, ið eru vald at umboða fleiri túsund fólk, »pent« finna okkum í, at landsstýrismaðurin als ikki vil registrera, at vit hava ein demokratiskan rætt at hava eina øðrvísi hugsan enn hann og samgongan. Um

ikki, so er talan um ódemokratiska framferð, eftir míni hugsan.

Lógaruppskotið skrætt á tingsins røðarapalli

Undirritaði talaði ímóti hesum. Tá vit fáa at vita frá landsstýrismanninum, at alt tingið er samt um hesa ætlan, tykst ikki, sum um hesin maður er móttakiligur fyri øðrvísi hugsandi fólki. Tað talar heldur ikki gott fyri eini komandi grundlóg, tá annarleiðis hugsandi undir sjálvri viðgerðini av hesum máli verða kveistrað til viks. Neyðugt var tíverri, eftir míni hugsan, í hesum føri við meira enn orðum. Tí øll sjónarmið andstøðunnar vórðu, eftir míni meting, gjørd til einkis av landsstýr-

ismanninum. Og tí og bert tí varð uppskotið skrætt.

Eg vóni ikki, at landsstýrismaður framhaldandi fer at tileinkisgera tað, ið andstøðan førir fram. Eg ynski ikki at hann er samdur. Men tað er hansara skylda, eins og mín, at registrera og góðtaka at vit eru ósamdir á teimum økjum, har vit eru tað.

Eg umboði ikki meg sjálvan, men ein veljarskara, ið telur fleiri túsund fólk. Fyri hesi eri eg valdur. Tað kann undir ongum umstøðum góðtakast, at teirra hugsan verður kveistra av borðinum sum onkisverd av landsstýrismanninum.

Vónandi verða ikki fleiri uppskot skrædd á tingsins røðarapalli. Men hevði andstøðan verið vird á demokratiskan hátt, so hevði als onki uppskot verið skrætt.

Fleiri fara ikki at verða skrædd av mær. Og eg skal ikki bera í bótufloka fyri nakad, sum og sjálvur haldi er óhóskandi.

Marjus Dam,
løgtingslimur

Eggið og hønan

Fyrst búskaparligt frælsi og síðan tjóðskaparligt frælsi, ljóða herróp Javnaðarflokksins. Um tú ikki hugsar teg um, ljóðar tað mikið rímligt og vælgrundat.

Ein onnur gandaløysn, sum javnaðarflokkurin hevur tikið til sín er, at heimastýrisslógin verður avloyst av einum sáttmála millum tær javnbjóðis tjóðir. Tað ljóðar eisini mikið rímligt, um tú ikki hugsar teg um.

Fyri fyrst at taka tað við fíggarliga frælsinum.

Tað ber ikki at byggja upp ein sjálvstøðugan sjálvberandi búskap í einum ósjálvstøðugum landsluti. Búskapurin kann vera sjálvberandi, men tað fær tú ikki at vita fyrr enn eindin gerst sjálvstøðug. Hartil er fíggarliga renslid báðar vegir ov flokt. Annað er at um tú sigur, at fyrirteytin fyri tjóðskaparligum frælsi er búskaparligt frælsi, má tú siga, hvat, ið skilst við búskaparligt frælsi. Definera týðningin av búskaparligum frælsi. »Búskaparligt frælsi« uttan neyva definition er volapyk.

Ætlanin um sáttmála millum javnbjóðis tjóðir er ikki minni lögín.

Danmark, viðroknað Grønland og Føroyar, má haldast at vera ein suverenur statur sjálvst um uttanríkisráðharrin sigur seg ikki at vita, hvat ein suverenur statur er. Tað merkir 1) at Kristiansborg má lata frá sær vald til Løgting og Landsting fyri, at partarnir skulu verða javnbjóðis ella 2) at Fólkatingið, Løgtingið og Landstingið skipa eitt sambandsting, sum stendur oman fyri lokalu tingunum. Annars eru ikki tjóðirnar javnbjóðis innanfyri ríkisfelagsskapin. Hvørgin av møguleikum er í veruleikanum møguligur. Tí er alt tos um sáttmála millum javnbjóðis tjóðir utopi og orðspæl.

Tað vildi veri meira konstruktivt fyri javnaðarflokk-in at farið undir at ríkið realpolitikk, heldur enn at rumbla við tómun pástandum og leysum endum. Tað hevði eisini verið positivt fyri tað politiska klímað her á landi. Sjálvst um man situr í andstøðu. Tí Javnaðarflokkurin má vita, at Fólkaflokkurin er óáftandi. Eisini tá tá kemur til sjálvstýrismál.

Løgdið vildi tað verið, um ein so gløggur og skilagóður politikari sum Jóannes

Eidesgaard ikki dugir at síggja andsøgnina og tvørrandi logikk-in í Javnaðarflokksins stöðu. Tað kann

vera ein av orsökunum til, at onginn eldhugi kemur til sjóndar undir kjakinum um fullveldismál. Tað má eisini vera lítið hugaligt at skula verja konstruktivt sjónarmið sum sambandsvongurin í flokkinum hevur kroyst ígjøgnum og sum tú sjálvur ongan lut eigur í.

Kjakið frykemur mær meir og meir líkt kjakinum um hvat ið var fyrst, eggid ella hønan.

A. Guttormur Djurhuus

Tøkk

Stóra tøkk til tykkum øll, sum mintust meg á 70 ára føðingardegnum 1. nov.

Marna

Familju, vinum og kenningum verður ynskt eini gleðilig jól og eitt av Harranum signað nýggjár.

Marna og Jákup Joensen
Eiði